

Linearis regresszio

Kekecs Zoltan

March 23, 2021

Ennek az orának a célja hogy megismerkedjünk a linearis regresszióval, annak logikájával, és az értelmezéséhez szükséges alapfogalmakkal. Eloszor az ugynevezett “egyszeru” linearis regressziót (simple regression) fogjuk megismerni, ahol egy bejoslo valtozo alapján becsuljuk meg egy kimeneti valtozo erteket. Miutan megismertuk az egyszeru regresszióval, tovabbmegyunk a többszoros regresszióra, ahol altalanositjuk az egyszeru regresszióról nyert tudást olyan esetekre, ahol több prediktor (bejoslo valtozo) is szerepel a modellben.

Package-ek betoltese

Betoltjuk a kovatkazo package-eket:

```
library(psych) # for describe
library(gsheets) # to read data from google sheets
library(car) # for scatter3d
library(psych) # for describe
library(lm.beta) # for lm.beta
library(gridExtra) # for grid.arrange
library(tidyverse) # for tidy code
```

Sajat funckiok betoltese

Alabb ket saját funkciót fogunk betölteni. Az `error_plotter()` funkciót arra használjuk majd hogy a linearis regresszióban fennmarado (rezidualis) hibát vizualizáljuk. A `coef_table()` funkciót pedig arra használjuk majd hogy tablazatot generaljunk az eredményekből. A funckiok kodját nem fontos megerteni, de erdemes oket betolteni hogy ponotosan reprodukálhasd az orai jegyzetben latottakat.

```
error_plotter <- function(mod, col = "black", x_var = NULL){
  mod_vars = as.character(mod$call[2])
  data = as.data.frame(eval(parse(text = as.character(mod$call[3]))))
  y = substr(mod_vars, 1, as.numeric(gregexpr(pattern = '~', mod_vars))-2)
  x = substr(mod_vars, as.numeric(gregexpr(pattern = '~', mod_vars))+2, nchar(mod_vars))

  data$pred = predict(mod)

  if(x == "1" & is.null(x_var)){x = "response_ID"}
  data$response_ID = 1:nrow(data)} else if(x == "1"){x = x_var}

  plot(data[,y] ~ data[,x], ylab = y, xlab = x)
  abline(mod)

  for(i in 1:nrow(data)){
    clip(min(data[,x]), max(data[,x]), min(data[i,c(y,"pred")]), max(data[i,c(y,"pred")]))
    abline(v = data[i,x], lty = 2, col = col)
  }
}
```

```

}

coef_table = function(model){
  require(lm.beta)
  mod_sum = summary(model)
  mod_sum_p_values = as.character(round(mod_sum$coefficients[,4], 3))
  mod_sum_p_values[mod_sum_p_values != "0" & mod_sum_p_values != "1"] = substr(mod_sum_p_values[mod_sum_p_values != "0" & mod_sum_p_values != "1"], 1, 3)
  mod_sum_p_values[mod_sum_p_values == "0"] = "<.001"

  mod_sum_table = cbind(as.data.frame(round(cbind(coef(model), confint(model), c(0, lm.beta(model)$stan),
  names(mod_sum_table) = c("b", "95%CI lb", "95%CI ub", "Std.Beta", "p-value")
  mod_sum_table["(Intercept)", "Std.Beta"] = "0"
  return(mod_sum_table)
}

```

Egyszeru linearis regresszio

Adatmenedzsment es adat bemutatasa 1

Adatok betoltese

Mondjuk, hogy egy turistak koreben gyakran latogatott cipoboltban dolgozunk, es mivel a vilagon sokfajta cipomeretet hasznalnak es az emberek gyakran nem tudjak a saját europai cipomeretuket, szeretnenk a magassaguk alapjan megbecsulni, mekkora az europai cipomeretuk.

Az alabbi koddal betolthetjuk az adattablat, amiben a korabbi orakon felvett kerdoivekbol szerepelnek a magassag es cipomeret adatok.

```
mydata = as_tibble(gsheets2tbl("https://docs.google.com/spreadsheets/d/1sPBXkgm7o4IsMrP55ZPk0v06U-qBSgRr"))
```

Adatok ellenorzese

Szokas szerint az adatok ellenorzesevel kezdunk, pl. View(), describe(), es summary() funkeiokkal.

```
# descriptive statistics
describe(mydata)
```

```
##               vars  n   mean    sd median trimmed  mad min max
## gender*         1 56   1.23  0.43      1    1.17 0.00   1   2
## height          2 56 171.88 10.24    171   171.39 9.64 154 196
## shoe_size       3 56  39.57  2.49     39    39.46 2.22  35  47
## hours_of_practice_per_week 4 56   7.29  3.26      7     7.35 2.97   0  14
## exam_score      5 56  80.48  6.51     80    80.43 7.41  67  95
##               range  skew kurtosis   se
## gender*           1  1.24   -0.48 0.06
## height           42  0.42   -0.46 1.37
## shoe_size        12  0.62   -0.14 0.33
## hours_of_practice_per_week 14 -0.07  -0.70 0.44
## exam_score       28  0.08   -0.69 0.87
```

```
mydata %>%
  summary()
```

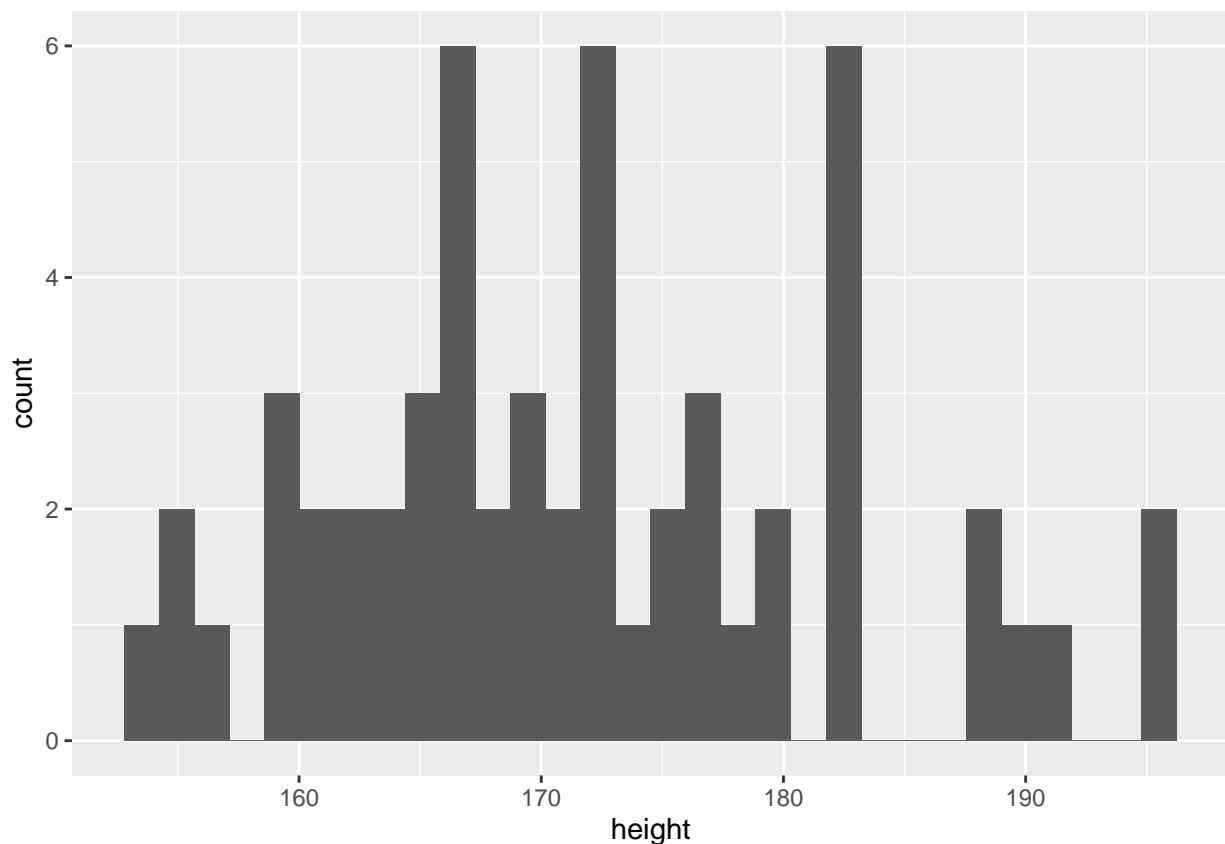
```
##      gender      height      shoe_size      hours_of_practice_per_week
```

```
## Length:56      Min.   :154.0   Min.   :35.00   Min.   : 0.000
## Class :character 1st Qu.:165.0   1st Qu.:38.00   1st Qu.: 5.000
## Mode  :character Median :171.0   Median :39.00   Median : 7.000
##               Mean  :171.9   Mean  :39.57   Mean  : 7.286
##               3rd Qu.:178.5   3rd Qu.:41.00   3rd Qu.:10.000
##               Max.   :196.0   Max.   :47.00   Max.   :14.000
## exam_score
## Min.   :67.00
## 1st Qu.:76.00
## Median :80.00
## Mean   :80.48
## 3rd Qu.:85.00
## Max.   :95.00
```

```
# histograms
```

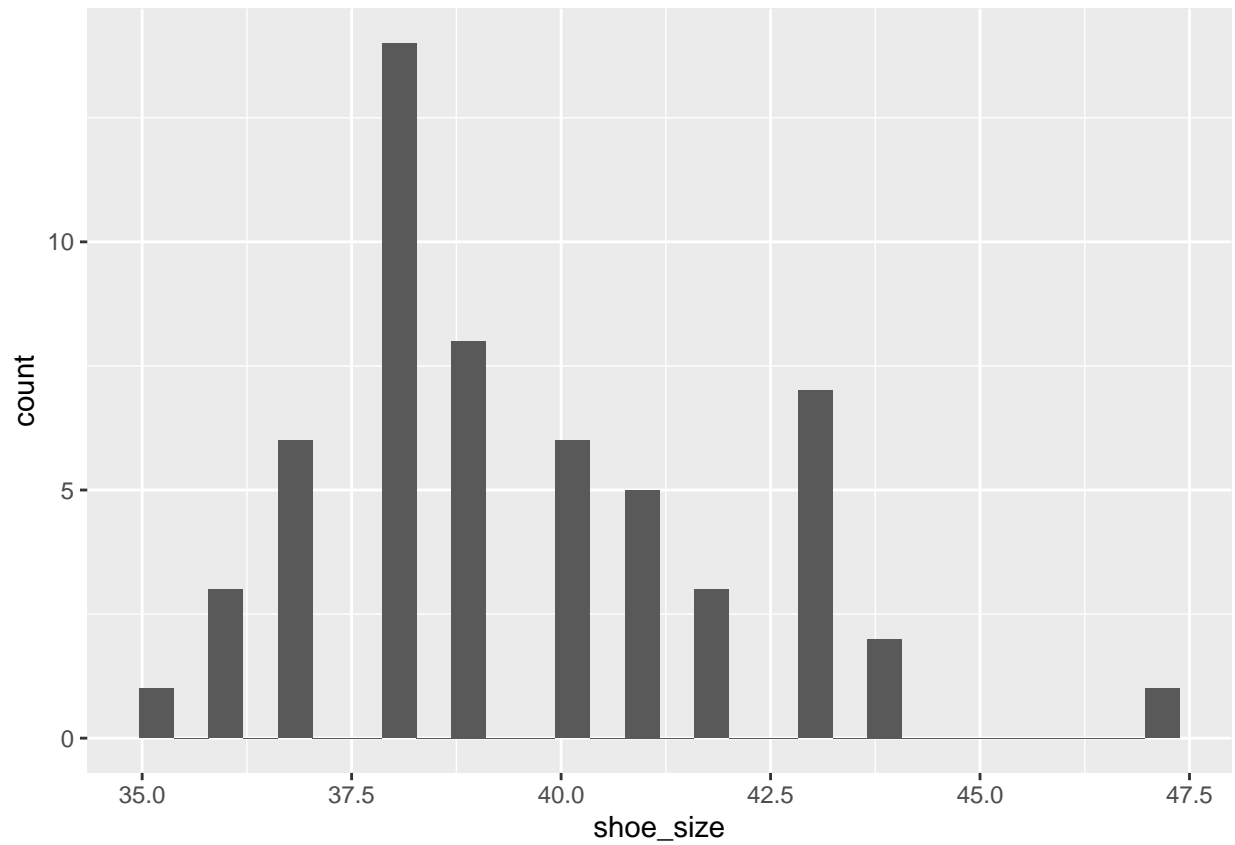
```
mydata %>%
  ggplot() +
  aes(x = height) +
  geom_histogram()
```

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```

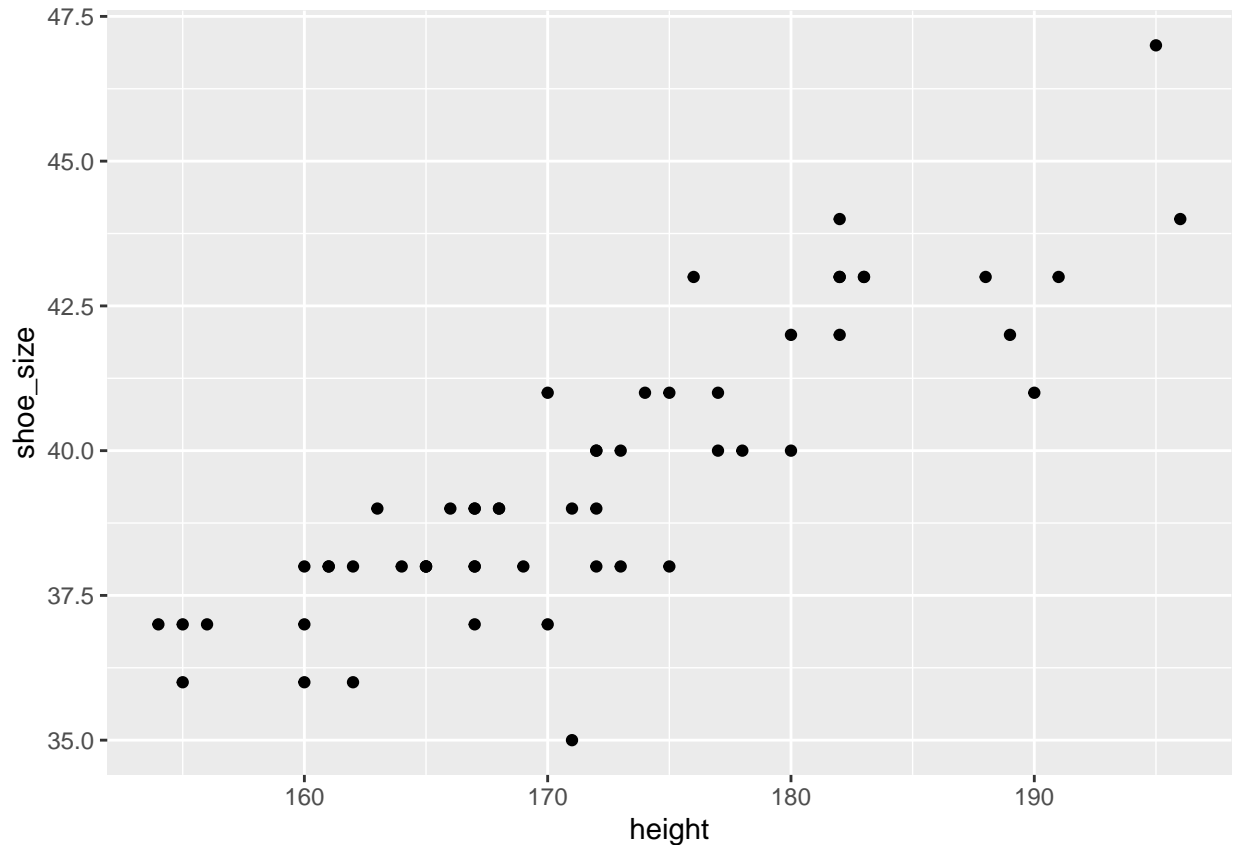


```
mydata %>%
  ggplot() +
  aes(x = shoe_size) +
  geom_histogram()
```

```
## `stat_bin()` using `bins = 30`. Pick better value with `binwidth`.
```



```
# scatterplot
mydata %>%
  ggplot() +
  aes(x = height, y = shoe_size) +
  geom_point()
```


Bejoslas linearis modellel

Egyszeru linearis modell felepítése

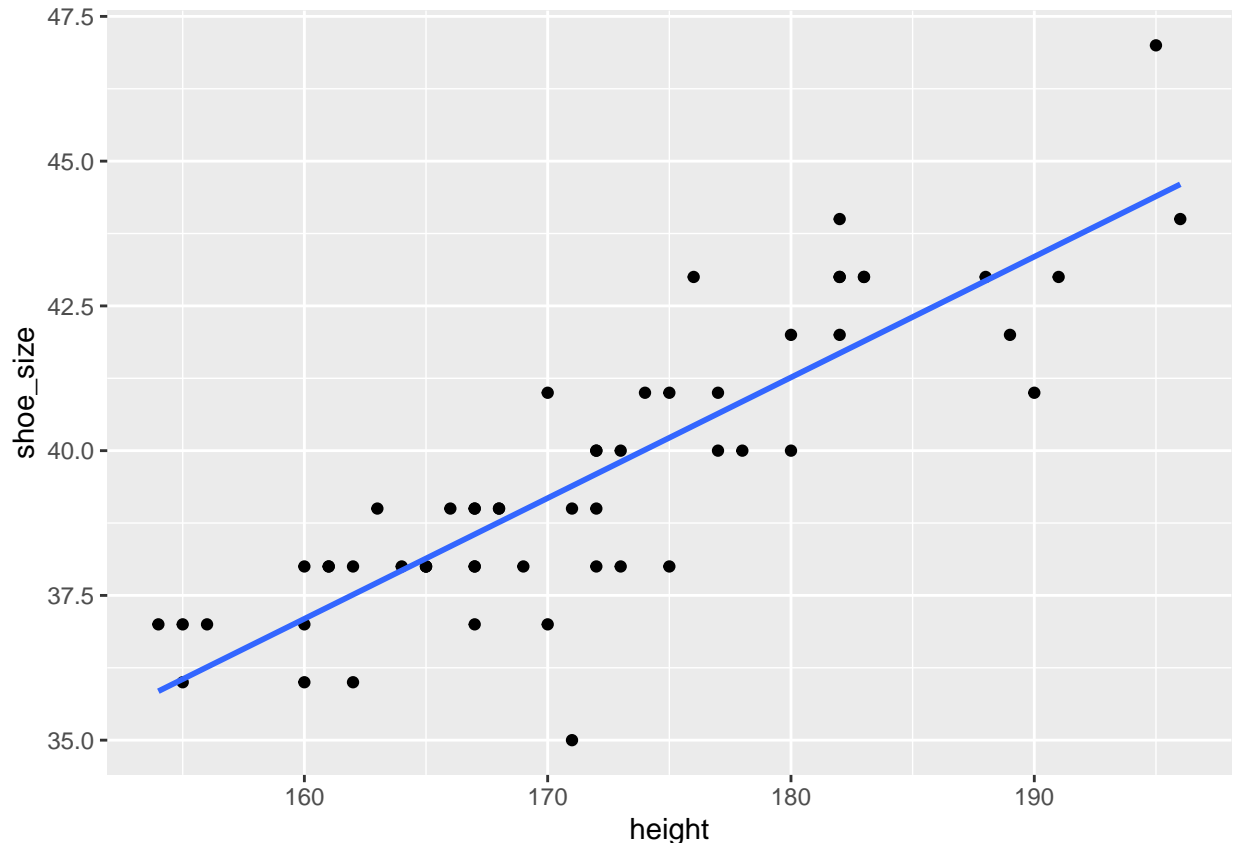
A regresszio **bejoslasra** vagy becslesre valo. Vagyis szeretnenk megtudni egy valtozo erteket (ezt altalaban bejosolt valtozonak vagy kimeneti valtozonak nevezzuk) mas bejoslo (prediktor) valtozok erteke alapjan.

Az alabbi peldaban szeretnenk megbecsulni (bejosolni/prediktalni) az egyes személyek EU cipomeretét (ez a bejosolt/kimeneti valtozó) a személy magassaganak ismeretében (ez a bejoslo/prediktor valotozo). Ehhez eloszor az elozetes adataink hasznalataval felepitunk egy regressziós modellt.

Az linearis regresszióban a kimeneti valtozo es a prediktor kozotti kapcsolatot egy egyenessel modellezzuk. A modell az az egyenes lesz ami a legkozelebb esik a pont diagram pontjaihoz.

```
mydata %>%
  ggplot() +
  aes(x = height, y = shoe_size) +
  geom_point() +
  geom_smooth(method = "lm", se = F)

## `geom_smooth()` using formula 'y ~ x'
```


A lineáris regressziós modellt az `lm()` funkcióval építjük. Mindig úgy kell feleltetni, hogy a bejósolni kívánt változóval kezdünk (`shoe_size`), majd a `~` jel után írjuk a bejóslo változót (`height`). A kód végén pedig azt specifikáljuk, melyik adattáblában találhatóak ezek a változók a `“data = ...”` paraméter megadásával. A modellt elmentjük egy objektumba (ezt most `mod1`-nek neveztük el, de bárminek elnevezhetnénk).

Az egyszerű lineáris regresszió (simple linear regression) csak egy bejóslo változónk van.

A lineáris regresszióban több bejóslo változót is használhatunk, ilyenkor többszörös lineáris regresszióknak nevezzük az eljárást (multiple linear regression). Errol majd később lesz szó.

```
mod1 <- lm(shoe_size ~ height, data = mydata)
```

A regressziós modell megad egy matematikai egyenletet, amibe a prediktor változó értéket behelyettesítve megkaphatjuk a legjobb becslést a kimeneti változó értékeire. Ezt az egyenletet regressziós egyenletnek (regression equation) nevezzük.

Regressziós egyenlet

A **regressziós egyenletet** így formalizáljuk: $Y = b_0 + b_1 \cdot X_1$, amelyben Y a kimeneti (bejósolt) változó becslés értéke, a b_0 egy állandó/konstans érték, amit legtöbbször intercept-nek neveznek, a b_1 a regressziós együttható, az x_1 pedig a bejósoló (prediktor) értéke az adott személyenél.

Vagyis úgy kaphatunk egy becslést az Y bejósolt változó értékeire (`height`), ha a konstanshoz hozzáadjuk a regressziós együttható és a prediktor értékének szorzatát.

Ha kilistázzuk a modell objektumot (`mod1`), akkor megkaphatjuk a **regressziós egyenletet** erre a modellre amit most építettünk.

```
mod1
```

```
##
## Call:
## lm(formula = shoe_size ~ height, data = mydata)
##
## Coefficients:
## (Intercept)      height
##      3.7426      0.2085
```

Tegyuk fel hogy a regressziós egyelet elemei a kovetkezo:

- intercept (b_0) = 3.74
- a height-hoz tartozo regressziós egyutthato (b_1) = 0.21

Ezeket az adatokat a modell objektum kilistazasaval olvashatjuk le a Coefficients: reszbol.

Ez azt jelenti, hogy a cipomeretet bejoslo regressziós egyenlet a kovetkezo:

$\text{shoe_size} = 3.74 + 0.21 * \text{height}$

vagyis egy 170 cm magas ember eseten a modell által becsult cipomeret:

$3.74 + 0.21 * 170 = 39.44$

Becsles a regressziós egyenlet alapján

Ezt a szamitast nem kell kezzel vagy fejben megcsinalni, ehelyett hasznalhatod az R predict() funkciojat a bejosolt ertekek kiszamitasara barmilyen, vagy akar tobb prediktor-ertekekre is.

A **predict()** funkcio hasznalatahoz meg kell adnunk egy adattablat (data.frame vagy tibble-t) ami a prediktor ertekeit tartalmazza, amit a kimeneti valtozo megbecslesere, bejoslasara szeretnenk hasznalni.

```
height = c(160, 170, 180, 190)
height_df = as.data.frame(height)

predictions = predict(mod1, newdata = height_df)

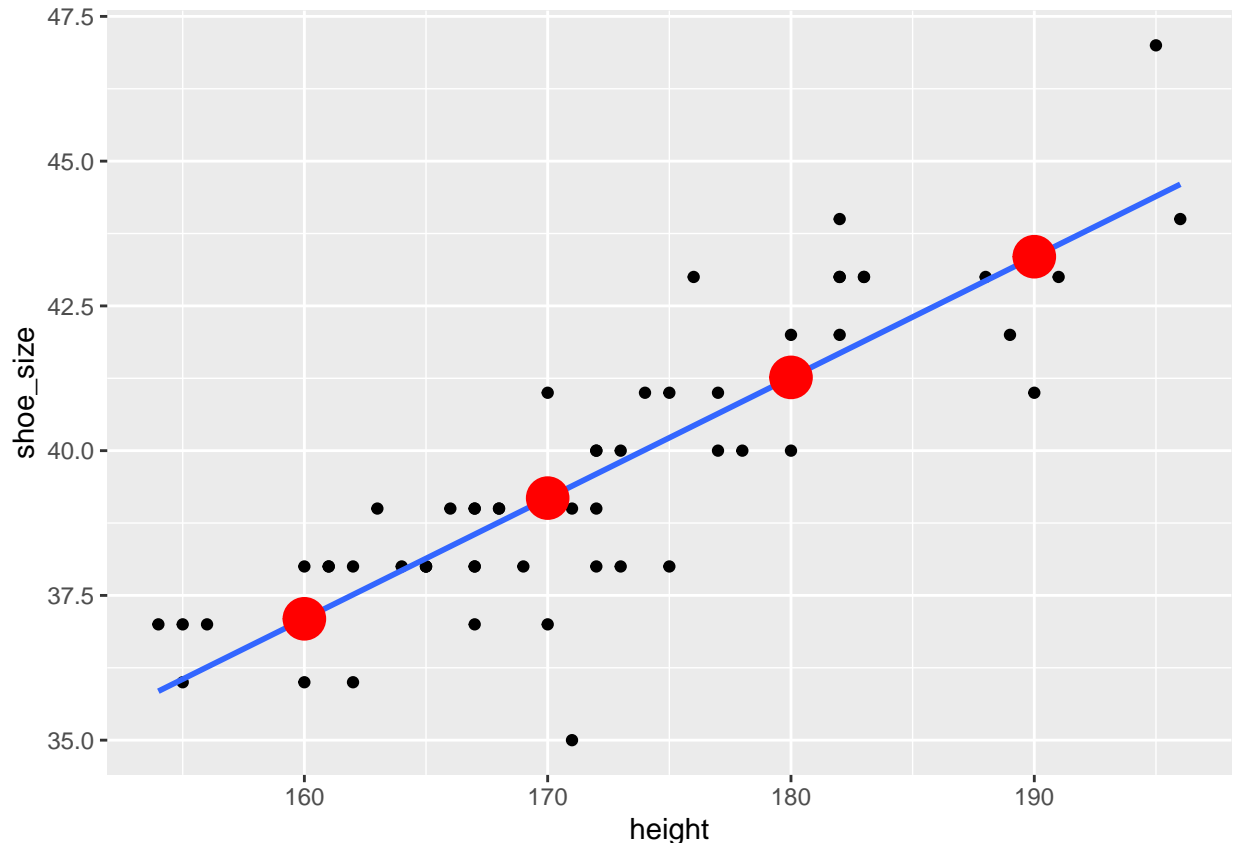
height_df_with_predicted = cbind(height_df, predictions)
height_df_with_predicted
```

```
##   height predictions
## 1    160    37.09598
## 2    170    39.18057
## 3    180    41.26516
## 4    190    43.34975
```

Vagyuk eszre hogy a bejosolt ertekek **mind pontosan a regressziós egyenesre esnek**. Masszoval a regressziós egyenes minden lehetséges prediktorertekekre megadja a kimeneti valtozo bejosolt ertekeit.

```
mydata %>%
  ggplot() +
  aes(x = height, y = shoe_size) +
  geom_point() +
  geom_smooth(method = "lm", se = F) +
  geom_point(data = height_df_with_predicted, aes(x = height, y = predictions), col = "red", size = 7)

## `geom_smooth()` using formula 'y ~ x'
```


Gyakorlas

1. Epits egy egyszeru linearis regresszio modellt az `lm()` fugvennyel amiben az **exam_score** (ZH eredmény) a kimeneti változó és az **hours_of_practice_per_week** (hetente átlagosan hány órát gyakorolt) a prediktor. A modell eredményt mentsd el egy objektumba.
2. Írd le a regressziós függvényt amivel bejósolható a ZH eredmény (`exam_score`).
3. Ertelmezd a regressziós függvényt. Aki többet gyakorol annak magasabb vagy alacsonyabb a ZH eredménye? (Egy ábra segíthet)
4. Ertelmezd a regressziós függvényt. Aki egy orával többet gyakorol hetente mint mások, annak mennyivel várható hogy magasabb lesz az energiaszintje? (Opcionális: 5. Ennek a modellnek a segítségével becsüld meg a ZH eredményt olyan embereknek akik heti 2, 5, vagy 8 órát gyakorolnak.)

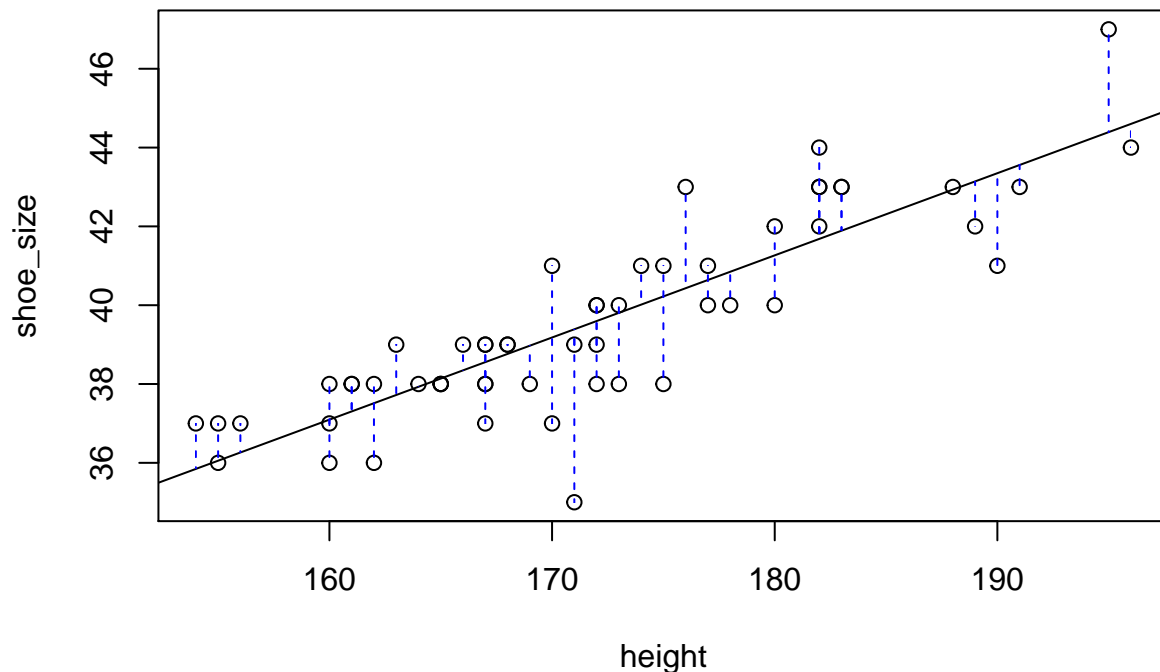
Milyen jó a modellem? (modellilleszkedés)

Hogyan mérhető a becslési/bejósolási hatékonyság?

A modell becslési hatékonyságát többféle képpen lehet mérni. A legkezenfekvőbb módszer, hogy meghatározzuk, a modell becslése mennyire esett távol a valós bejósolni kívánt értékektől. Vagyis megmérjük a modell figyelembevétele után fennmaradó "hibát".

Ezt könnyen megtehetjük egy olyan adatbázisban, ahol rendelkezésünkre áll a bejósolni kívánt változó valós értéke, úgy hogy kivonjuk egymásból a valós értéket és a modell által becsült értéket. Ez a reziduális (fennmaradó) hiba, másnéven **residual error**.

```
error_plotter(mod1, col = "blue")
```

Ha vesszük az összes ilyen hiba érték abszolútértéket, és összeadjuk őket, megkapjuk a modell reziduális abszolút hiba (residual absolute difference - RAD) értéket.

Ennel azonban jóval gyakoribb hogy a reziduális hiba négyzetösszeget használják (**residual sum of squares** - RSS) a statisztikában. Vagyis az egyes reziduális hiba értékeket négyzetre emelik, majd összeadják őket.

Az alábbi példában a `mod1` eredeti adattáblájának magasságértékeit használjuk a cipómeret becsült értékenek kiszámítására (`predict(mod1)`), és ezt vonjuk ki az ugyan ezen adattáblában szereplő valós cipómeret értékekből, így kapjuk meg a reziduális hibaértékeket. Majd egyenként a négyzetüket vesszük (RSS), és összeadjuk őket a `sum()` függvénnyel.

```
RSS = sum((mydata$shoe_size - predict(mod1))^2)
RSS
```

```
## [1] 91.1467
```

Hasznos a modellünk?

Azt, hogy mennyire hasznos a modellünk (mennyit nyerünk azzal, hogy ezt a modellt használjuk), meghatározhatjuk úgy, hogy **összehasonlítjuk** a reziduális hibát abban az esetben **amikor a modellünket használjuk** (vagyis amikor figyelembe vesszük a prediktoraink értéket) egy olyan esettel, **amikor a prediktorokat egyáltalán nem vesszük figyelembe**, csak a bejósolni kívánt változó átlagát használjuk a becslésre.

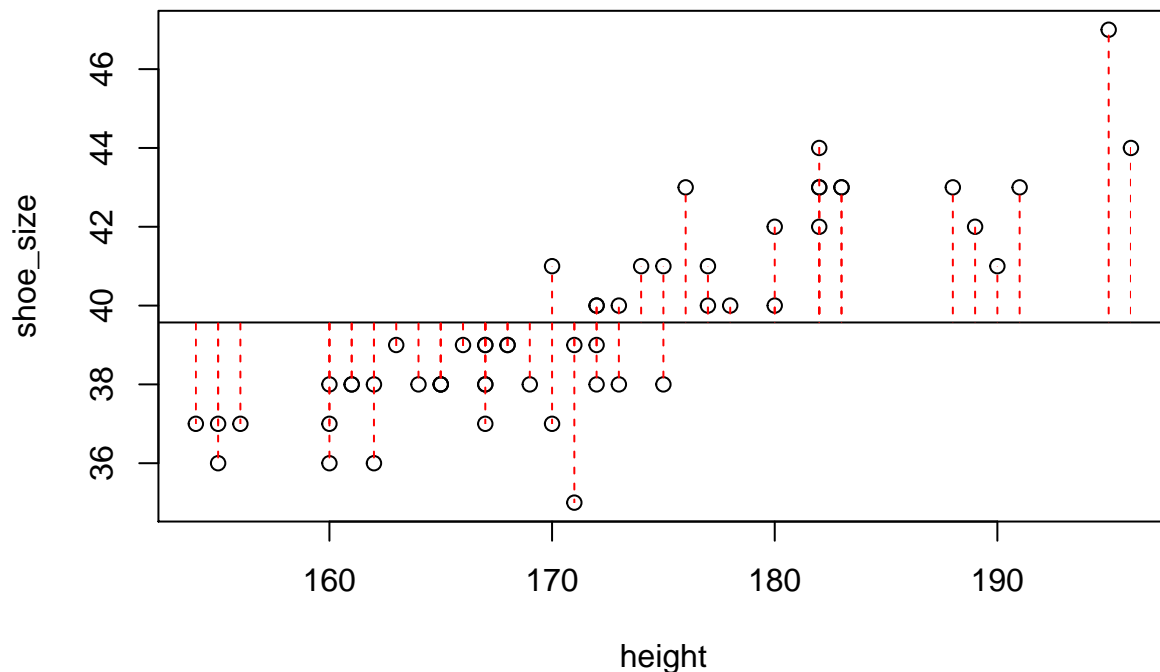
Az alábbi kódban építünk egy olyan új modellt, ahol nem vesszük figyelembe semmilyen másik változót, csak a cipómeret átlagát, és azt használjuk fel a cipómeret becsléseként. (pl. ha tudjuk, hogy a populációban az átlagos cipómeret 38, akkor mindenkinek ezt a cipómeretet becsüljük majd, függetlenül attól, hogy milyen magas az illető). Ezt a modellt **null modellnek** nevezzük. Azt, hogy a bejósolt változó átlagát akarjuk becslésre használni, úgy adhatjuk meg, hogy a `~` után csak egy 1-et rakunk, nem írunk más változónevet.

Ez persze nagy rezidualis hibához vezet (hiszen bar ez a populacioban az atlagos, megis a legtobb embernek nem pont 38-as a laba). A null modell által produkalt rezidualis hibát ugyan úgy számoljuk ki, mint a többi modellnél a residual sum of squared-et, viszont ennek van egy specialis neve is az irodalomban, ezt úgy hívják, hogy **total sum of squares** (TSS), mert ez a lehetséges legegyszerűbb meg értelmes modell, ami általában nagy hibával jár, így ezt vesszük a “teljes” hiba mennyiségnek, és ehhez viszonyítjuk a többi modell által elért hibát.

Alább kiszámoljuk a TSS-t. Latható hogy a formula ugyan az mint az RSS eseten.

```
mod_mean <- lm(shoe_size ~ 1, data = mydata)

error_plotter(mod_mean, col = "red", x_var = "height") # visualize error
```



```
TSS = sum((mydata$shoe_size - predict(mod_mean))^2)
TSS
```

```
## [1] 341.7143
```

Mennyivel jobb a modellünk a null modellnél?

Azt, hogy mennyi információt nyertünk a kimeneti változó változékonyságáról (variance) a prediktorok figyelembevételével ahhoz képest ha a null modellt vettük volna figyelembe, az R^2 statisztika mutatja meg. Ennek a formulája: $1 - (RSS/TSS)$

```
R2 = 1 - (RSS/TSS)
R2
```

```
## [1] 0.7332663
```

Tegyük fel hogy az R^2 ebben az esetben 0.73. Ez azt jelenti, hogy a prediktorok figyelembevételével (a mi esetünkben ez a magasság), a cipómeret változékonyságának 73%-át tudjuk megmagyarázni.

$R^2 = 1$ azt jelenti, hogy a kimeneti változó variabilitását teljesen meg tudjuk magyarázni a prediktorok ismeretében. $R^2 = 0$ azt jelenti, hogy a kimeneti változó variabilitását egyáltalán nem magyarázzak meg a prediktorok

Hasznos a modellünk a populációra nézve is?

Azt, hogy a modellünk hasznos-e a kimeneti változó bejósolásra populáció-szinten is, úgy tudjuk meghatározni, hogy meghatározzuk, a prediktorokat tartalmazó modell **szignifikánsan jobb-e** mint a null modell a kimeneti változó becslésére?

Egy F tesztet használhatunk a szignifikancia szint meghatározásához. Ezt úgy kaphatjuk meg az R-ben hogy a két modell által produkált rezidualis hibát az `anova()` funkcióval hasonlíthatjuk össze, melybe a null modell és a prediktorokat tartalmazó modell objektumot kell beletenni (akár többet mint két modellt is lehet egyszerre). Itt az F-teszthez tartozó teszt statisztikát és p-értéket nezzük, ha a szignifikanciára vagyunk kíváncsiak.

```
anova(mod_mean, mod1)

## Analysis of Variance Table
##
## Model 1: shoe_size ~ 1
## Model 2: shoe_size ~ height
##   Res.Df    RSS Df Sum of Sq    F    Pr(>F)
## 1      55 341.71
## 2      54  91.15   1    250.57 148.45 < 2.2e-16 ***
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
```

Model summary

A fentiekben lépésről lépésre elvegeztük a regresszió legfontosabb számításait saját magunk által írt kóddal, hogy megértsetek, mi folyik egy lineáris regresszió során a “motorhazteto alatt”. De ahogy sejthetitek, mindegy az R-ben van egy gyorsabb és jóval egyszerűbb megoldás:

A modell `summary()` kikeresével mindez a fenti információ megkapható, és még több is.

Itt megtalálod az R^2 értéket, a modell null modellel való összehasonlításának F teszt statisztikáját és szignifikanciáját, és még a regressziós egyenletet elemeit is.

```
summary(mod1)

##
## Call:
## lm(formula = shoe_size ~ height, data = mydata)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -4.3890 -0.6103  0.2152  0.7477  2.6080
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
## (Intercept)   3.74256    2.94578   1.27    0.209
## height        0.20846    0.01711  12.18 <2e-16 ***
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
```

```
##
## Residual standard error: 1.299 on 54 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.7333, Adjusted R-squared:  0.7283
## F-statistic: 148.4 on 1 and 54 DF,  p-value: < 2.2e-16
```

A regressziós együtthatók (regression coefficients) konfidencia intervallumát a `confint()` paranccsal lehet kilistázni.

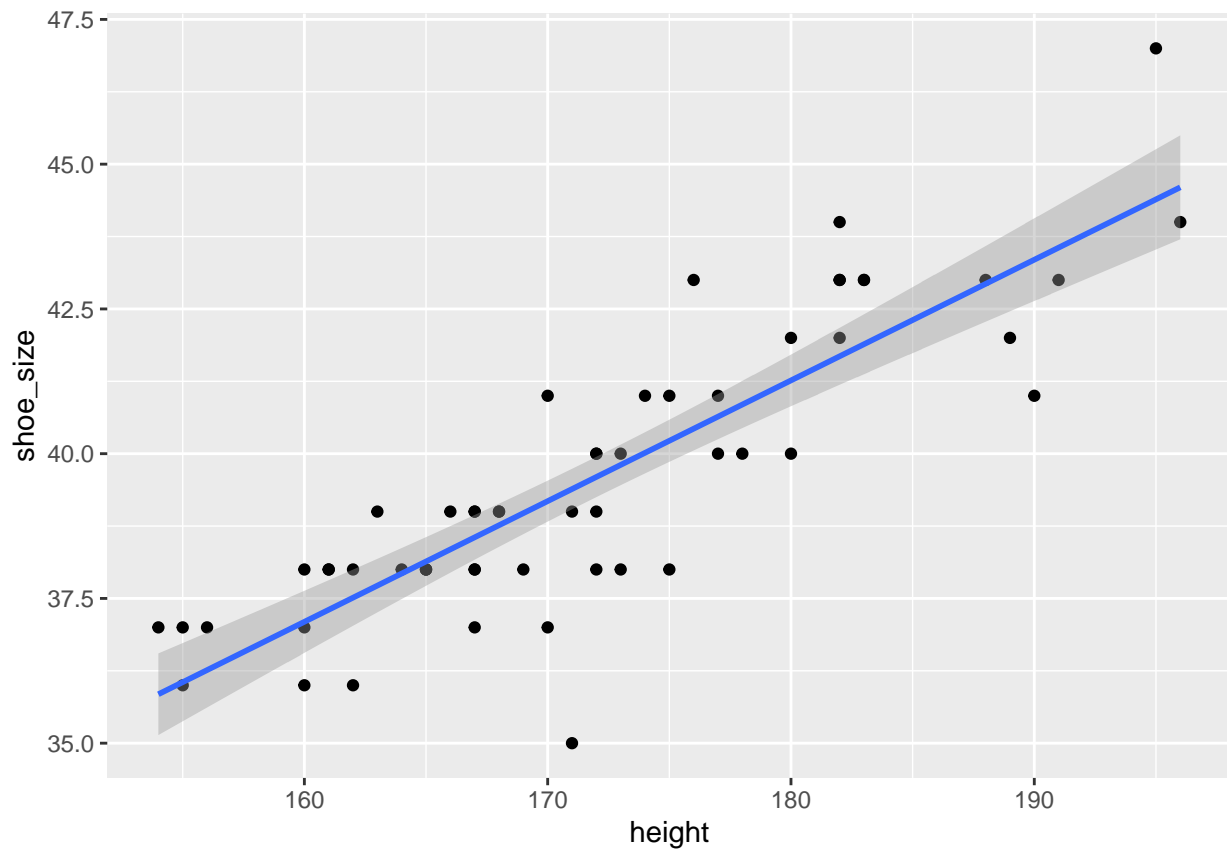
```
confint(mod1)
```

```
##              2.5 %    97.5 %
## (Intercept) -2.1633697 9.6484844
## height      0.1741569 0.2427609
```

A regressziós becslés konfidencia intervallumát pedig a `geom_smooth()`-al lehet vizualizálni.

```
ggplot(mydata, aes(x = height, y = shoe_size))+
  geom_point()+
  geom_smooth(method='lm')
```

```
## `geom_smooth()` using formula 'y ~ x'
```


Gyakorlás

1. (Ezt nem kell megtenned ha ezt már megtetted az előző gyakorlásban, csak használd ugyan azt a model objektumot) Építs egy egyszerű lineáris regresszió modellt az `lm()` függvénnyel amiben az **exam_score** (ZH eredmény) a kimeneti változó és az **hours_of_practice_per_week** (hetente átlagosan hány órát gyakorolt) a prediktor. A modell eredményét mentsd el egy objektumba.
2. Listázd ki a model summary-t a `summary()` függvénnyel

3. Olvasd le hogy a model ami tartalmazza az `hours_of_practice_per_week` prediktort szignifikansan jobb bejosloja-e az `exam_score`-nak mint a null modell.
4. Hatarozd meg a regresszios egyutthatok konfidencia intervallumat a `confint()` fuggvennyel

Tobbszoros linearis regresszio

Adatmenedzsment es adat bemutatasa 2

Az adatfajl betoltese: Lakasarak adattabla

Ebben a gyakorlatban lakasok es hazak arait fogjuk megbecsulni.

Egy **Kaggle**-rol szarmazo adatbazist hasznalunk, melyben olyan adatok szerepelnek, melyeket valoszinusithetoen alkalmasak **lakasok eladasi aranak bejoslasara**. Az adatbazisban az USA Kings County-bol szarmaznak az adatok (Seattle es kornyeke).

Az adatbazisnak csak egy kis reszet hasznaljuk ($N = 200$).

```
data_house = read_csv("https://raw.githubusercontent.com/kekecsz/PSZB17-210-Data-analysis-seminar/master/
```

Adatellenoryes

Mindig ellenorizd az adatok strukturajat es integritasat.

Eloszor atvaltjuk az USA dollar-t millio forint mertekegysegre, es a negyzetlab adatokat negyzetmeterre.

```
data_house %>%  
  summary()
```

```
##           id           date           price  
## Min.      :1.600e+07   Min.      :2014-05-06 00:00:00   Min.      : 153503  
## 1st Qu.:1.885e+09     1st Qu.:2014-07-22 18:00:00     1st Qu.: 299250  
## Median :3.521e+09     Median :2014-10-29 12:00:00     Median : 425000  
## Mean    :4.113e+09     Mean    :2014-11-08 10:19:12     Mean    : 453611  
## 3rd Qu.:6.424e+09     3rd Qu.:2015-02-28 00:00:00     3rd Qu.: 550000  
## Max.    :9.819e+09     Max.    :2015-05-12 00:00:00     Max.    :1770000  
## bedrooms  bathrooms  sqft_living  sqft_lot  floors  
## Min.      :1.00      Min.      :0.75      Min.      : 590      Min.      : 914      Min.      :1.000  
## 1st Qu.:3.00      1st Qu.:1.00      1st Qu.:1240      1st Qu.: 4709      1st Qu.:1.000  
## Median :3.00      Median :1.75      Median :1620      Median : 7270      Median :1.000  
## Mean    :2.76      Mean    :1.85      Mean    :1728      Mean    :12985      Mean    :1.472  
## 3rd Qu.:3.00      3rd Qu.:2.50      3rd Qu.:1985      3rd Qu.:10187      3rd Qu.:2.000  
## Max.    :3.00      Max.    :3.50      Max.    :4380      Max.    :217800      Max.    :3.000  
## waterfront  view      condition  grade      sqft_above  
## Min.      :0.000      Min.      :0.000      Min.      :3.00      Min.      : 5.00      Min.      : 590  
## 1st Qu.:0.000      1st Qu.:0.000      1st Qu.:3.00      1st Qu.: 7.00      1st Qu.:1090  
## Median :0.000      Median :0.000      Median :3.00      Median : 7.00      Median :1375  
## Mean    :0.005      Mean    :0.145      Mean    :3.42      Mean    : 7.36      Mean    :1544  
## 3rd Qu.:0.000      3rd Qu.:0.000      3rd Qu.:4.00      3rd Qu.: 8.00      3rd Qu.:1862  
## Max.    :1.000      Max.    :4.000      Max.    :5.00      Max.    :11.00      Max.    :4190  
## sqft_basement  yr_built  yr_renovated  zipcode  
## Min.      : 0.0      Min.      :1900      Min.      : 0.00      Min.      :98001  
## 1st Qu.: 0.0      1st Qu.:1946      1st Qu.: 0.00      1st Qu.:98033  
## Median : 0.0      Median :1968      Median : 0.00      Median :98065  
## Mean    :184.1      Mean    :1968      Mean    : 79.98      Mean    :98078
```

```
## 3rd Qu.: 315.0    3rd Qu.:1993    3rd Qu.: 0.00    3rd Qu.:98117
## Max.    :1600.0    Max.    :2015    Max.    :2014.00    Max.    :98199
##      lat      long      sqft_living15    sqft_lot15
## Min.    :47.18    Min.    :-122.5    Min.    : 740    Min.    : 914
## 1st Qu.:47.49    1st Qu.: -122.3    1st Qu.:1438    1st Qu.: 5000
## Median :47.58    Median : -122.2    Median :1715    Median : 7222
## Mean   :47.57    Mean   : -122.2    Mean   :1793    Mean   :11225
## 3rd Qu.:47.68    3rd Qu.: -122.1    3rd Qu.:2072    3rd Qu.:10028
## Max.   :47.78    Max.   : -121.7    Max.   :3650    Max.   :208652
## has_basement
## Length:200
## Class :character
## Mode  :character
##
##
##
```

```
data_house = data_house %>%
  mutate(price_HUF = (price * 293.77)/1000000,
         sqm_living = sqft_living * 0.09290304,
         sqm_lot = sqft_lot * 0.09290304,
         sqm_above = sqft_above * 0.09290304,
         sqm_basement = sqft_basement * 0.09290304,
         sqm_living15 = sqft_living15 * 0.09290304,
         sqm_lot15 = sqft_lot15 * 0.09290304
  )
```

Egyszeru leiro statisztikak es abrak.

Kezdetben a lakasok arat a **sqm_living** (a lakas lakoreszenek alapterulete negyzetmeterben), es a **grade** (a lakas altalanos minositese a King County grading system szerint, ami a lakas minoseget, poziciojat, a haz minoseget stb. is tartalmazza) prediktorok felhasznalasaval josaljuk majd be. Kesobb a **has_basement** (tartozik-e a lakashoz pince) valtozot is hasznaljuk majd. Szoval fokuszalnunk ezekre a valtozokra az adatellenorzes soran.

```
# leiro statisztikaka
describe(data_house)
```

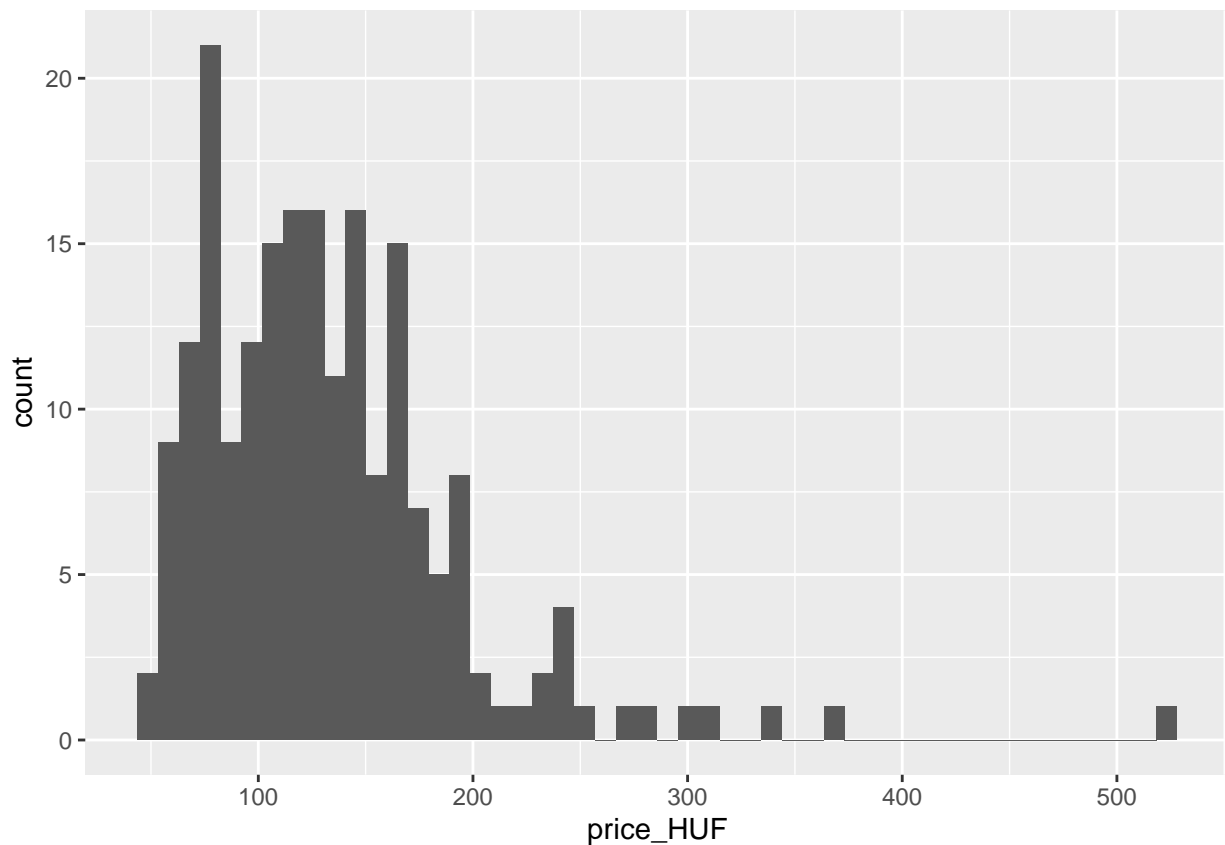
```
## Warning in FUN(newX[, i], ...): no non-missing arguments to min; returning Inf
## Warning in FUN(newX[, i], ...): no non-missing arguments to max; returning -Inf

##      vars    n      mean      sd      median      trimmed
## id         1 200 4112747619.38 2.746825e+09 3520875095.00 3956631056.34
## date        2 200         NaN         NA         NA         NaN
## price       3 200   453610.89 2.111943e+05   425000.00   427743.09
## bedrooms    4 200        2.76 4.500000e-01        3.00        2.84
## bathrooms   5 200        1.85 6.600000e-01        1.75        1.83
## sqft_living  6 200     1727.61 6.629200e+02     1620.00     1650.86
## sqft_lot     7 200     12985.36 2.773609e+04     7270.00     7728.61
## floors      8 200        1.47 5.500000e-01        1.00        1.42
## waterfront  9 200        0.00 7.000000e-02        0.00        0.00
## view       10 200        0.14 6.000000e-01        0.00        0.00
## condition   11 200        3.42 6.200000e-01        3.00        3.31
## grade       12 200        7.36 1.020000e+00        7.00        7.29
## sqft_above  13 200     1543.51 6.298700e+02     1375.00     1464.11
## sqft_basement 14 200      184.10 3.250700e+02        0.00     110.75
```

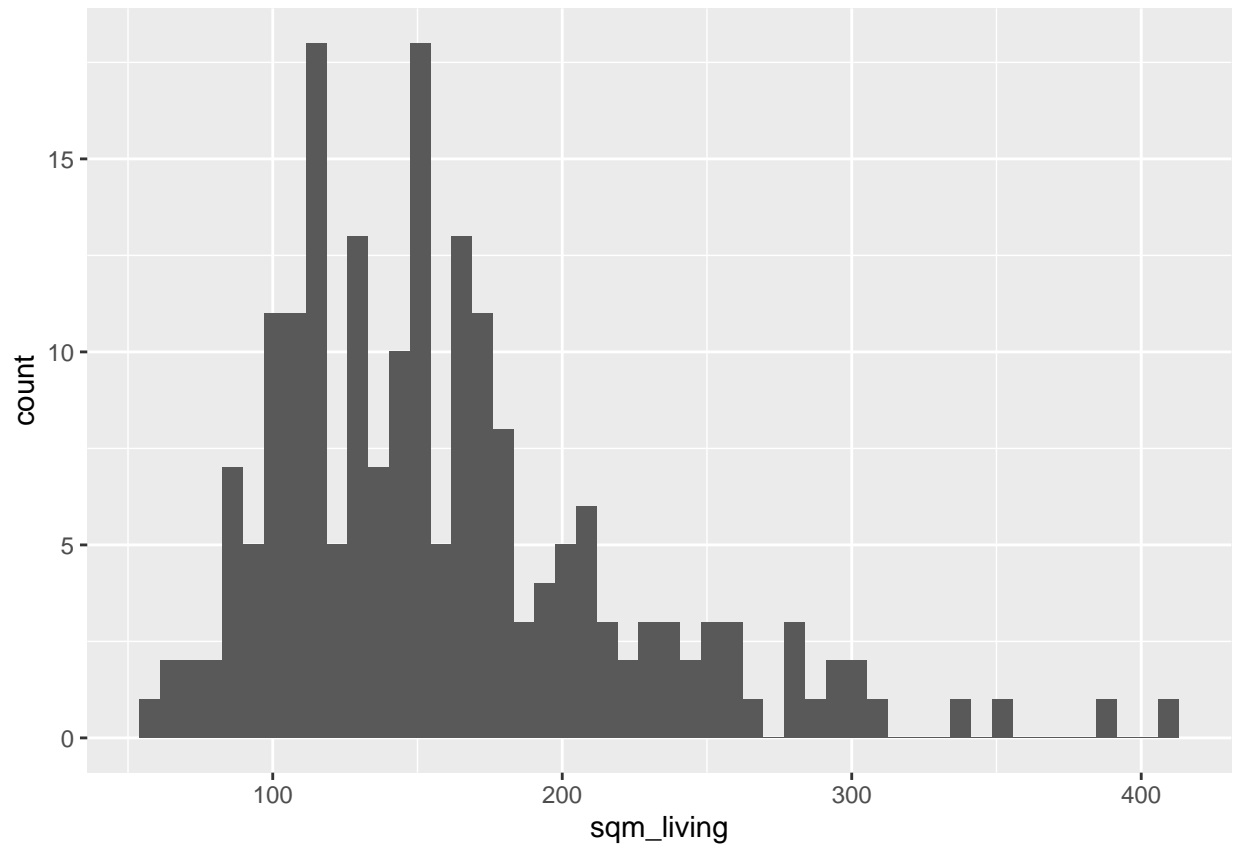
## yr_built	15	200	1967.64	2.956000e+01	1968.50	1969.17
## yr_renovated	16	200	79.98	3.928100e+02	0.00	0.00
## zipcode	17	200	98077.98	5.407000e+01	98065.00	98074.58
## lat	18	200	47.57	1.400000e-01	47.58	47.58
## long	19	200	-122.20	1.700000e-01	-122.25	-122.22
## sqft_living15	20	200	1793.34	5.127800e+02	1715.00	1742.61
## sqft_lot15	21	200	11225.47	1.966363e+04	7222.00	7559.91
## has_basement*	22	200	1.68	4.700000e-01	2.00	1.72
## price_HUF	23	200	133.26	6.204000e+01	124.85	125.66
## sqm_living	24	200	160.50	6.159000e+01	150.50	153.37
## sqm_lot	25	200	1206.38	2.576770e+03	675.41	718.01
## sqm_above	26	200	143.40	5.852000e+01	127.74	136.02
## sqm_basement	27	200	17.10	3.020000e+01	0.00	10.29
## sqm_living15	28	200	166.61	4.764000e+01	159.33	161.89
## sqm_lot15	29	200	1042.88	1.826810e+03	670.95	702.34
##		mad		min	max	range skew
## id	2.981805e+09	16000200.00	9818700320.00	9.802700e+09	0.45	
## date	NA	Inf	-Inf	-Inf	NA	
## price	1.853250e+05	153503.00	1770000.00	1.616497e+06	2.02	
## bedrooms	0.000000e+00	1.00	3.00	2.000000e+00	-1.53	
## bathrooms	1.110000e+00	0.75	3.50	2.750000e+00	0.12	
## sqft_living	5.633900e+02	590.00	4380.00	3.790000e+03	1.20	
## sqft_lot	3.977820e+03	914.00	217800.00	2.168860e+05	6.16	
## floors	0.000000e+00	1.00	3.00	2.000000e+00	0.74	
## waterfront	0.000000e+00	0.00	1.00	1.000000e+00	13.93	
## view	0.000000e+00	0.00	4.00	4.000000e+00	4.27	
## condition	0.000000e+00	3.00	5.00	2.000000e+00	1.18	
## grade	1.480000e+00	5.00	11.00	6.000000e+00	0.62	
## sqft_above	5.115000e+02	590.00	4190.00	3.600000e+03	1.29	
## sqft_basement	0.000000e+00	0.00	1600.00	1.600000e+03	1.91	
## yr_built	3.484000e+01	1900.00	2015.00	1.150000e+02	-0.32	
## yr_renovated	0.000000e+00	0.00	2014.00	2.014000e+03	4.66	
## zipcode	6.227000e+01	98001.00	98199.00	1.980000e+02	0.42	
## lat	1.500000e-01	47.18	47.78	6.000000e-01	-0.56	
## long	1.600000e-01	-122.46	-121.73	7.200000e-01	0.79	
## sqft_living15	4.596100e+02	740.00	3650.00	2.910000e+03	0.94	
## sqft_lot15	3.624960e+03	914.00	208652.00	2.077380e+05	6.61	
## has_basement*	0.000000e+00	1.00	2.00	1.000000e+00	-0.74	
## price_HUF	5.444000e+01	45.09	519.97	4.748800e+02	2.02	
## sqm_living	5.234000e+01	54.81	406.92	3.521000e+02	1.20	
## sqm_lot	3.695500e+02	84.91	20234.28	2.014937e+04	6.16	
## sqm_above	4.752000e+01	54.81	389.26	3.344500e+02	1.29	
## sqm_basement	0.000000e+00	0.00	148.64	1.486400e+02	1.91	
## sqm_living15	4.270000e+01	68.75	339.10	2.703500e+02	0.94	
## sqm_lot15	3.367700e+02	84.91	19384.41	1.929949e+04	6.61	
##		kurtosis		se		
## id	-1.04	194229829.92				
## date	NA	NA				
## price	7.84	14933.69				
## bedrooms	1.15	0.03				
## bathrooms	-0.88	0.05				
## sqft_living	1.78	46.88				
## sqft_lot	40.75	1961.24				
## floors	-0.31	0.04				

```
## waterfront      193.03      0.00
## view            17.86      0.04
## condition        0.28      0.04
## grade            1.00      0.07
## sqft_above       1.90     44.54
## sqft_basement    3.43     22.99
## yr_built        -0.96      2.09
## yr_renovated     19.81     27.78
## zipcode         -0.85      3.82
## lat             -0.66      0.01
## long            -0.22      0.01
## sqft_living15    0.88     36.26
## sqft_lot15      54.45    1390.43
## has_basement*   -1.46      0.03
## price_HUF        7.84      4.39
## sqm_living       1.78      4.35
## sqm_lot          40.75    182.20
## sqm_above        1.90      4.14
## sqm_basement     3.43      2.14
## sqm_living15     0.88      3.37
## sqm_lot15       54.45    129.18
```

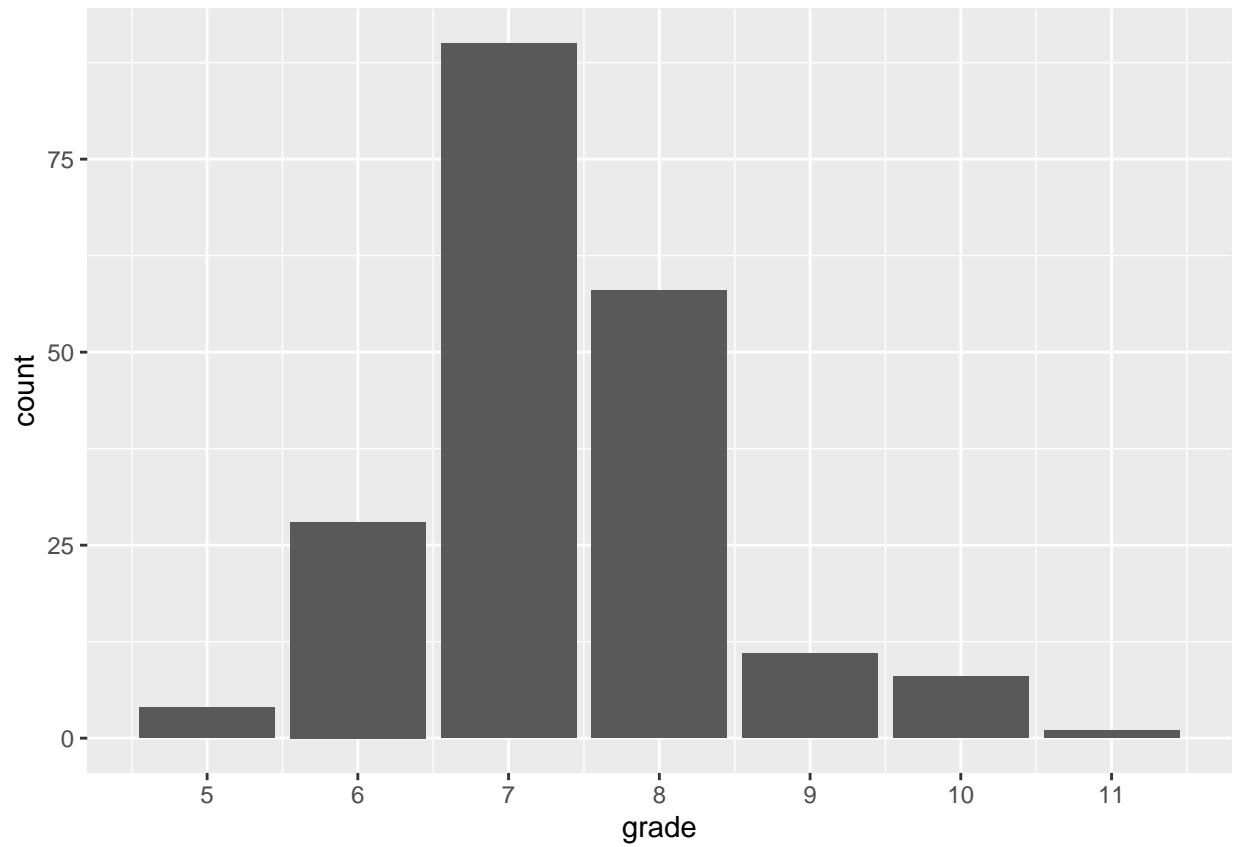
```
# hisztogramok
data_house %>%
  ggplot() +
  aes(x = price_HUF) +
  geom_histogram( bins = 50)
```


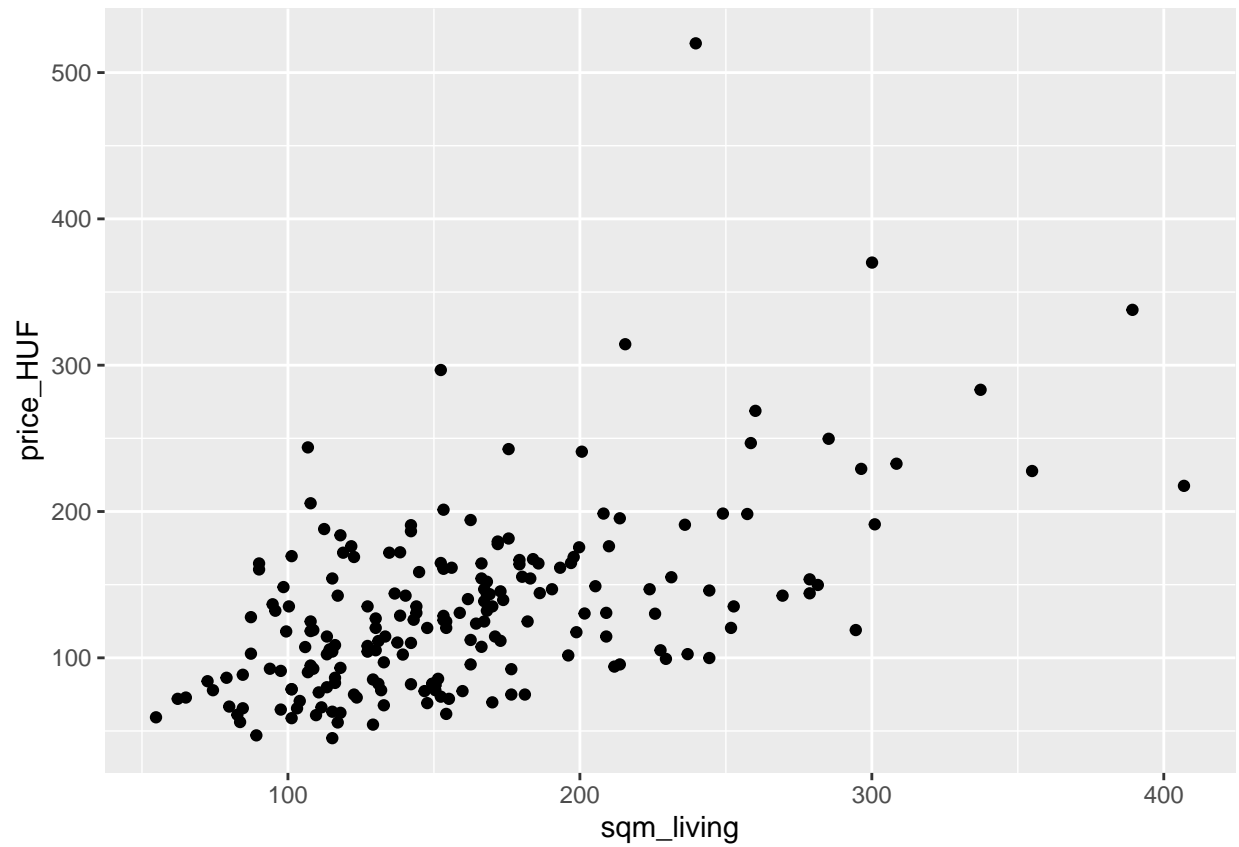

```
data_house %>%
  ggplot() +
  aes(x = sqm_living) +
  geom_histogram( bins = 50)
```


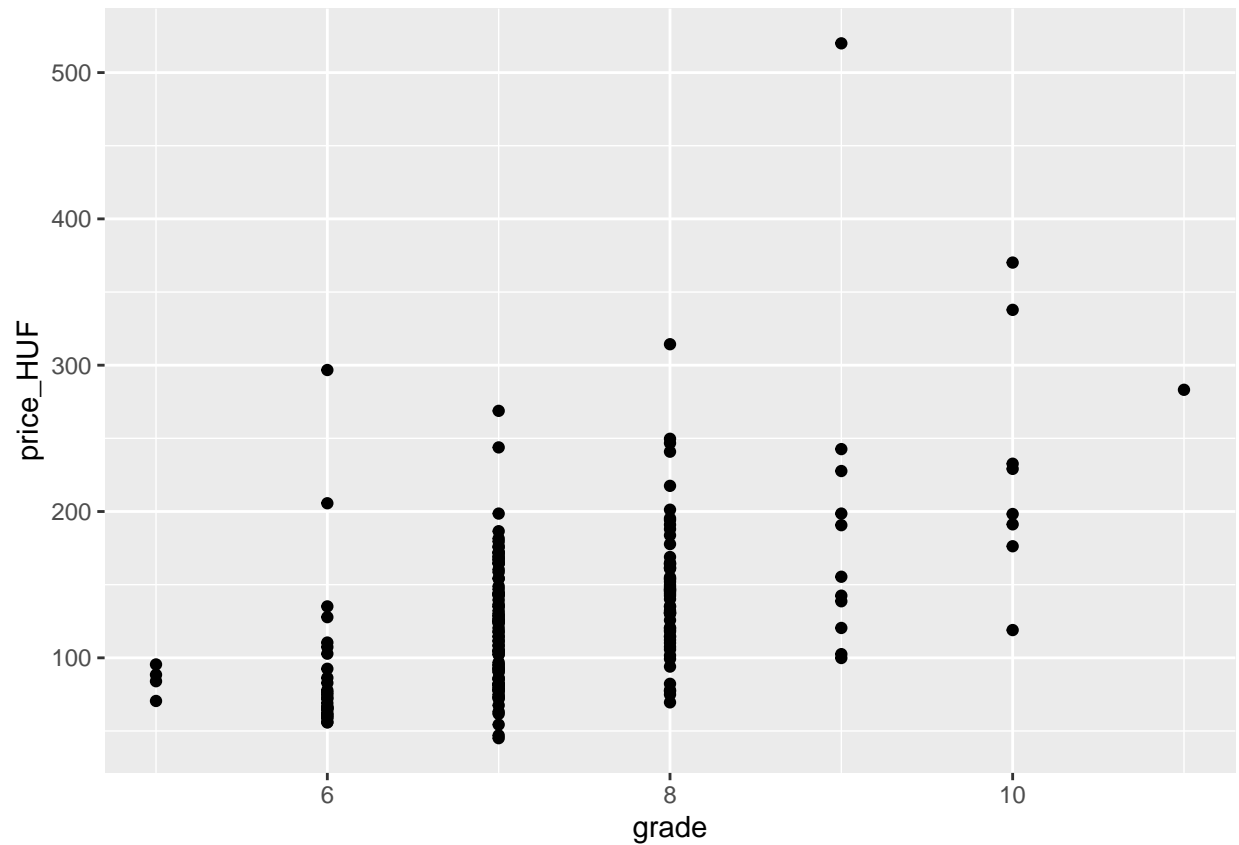
```
data_house %>%
  ggplot() +
  aes(x = grade) +
  geom_bar() +
  scale_x_continuous(breaks = 4:12)
```



```
# scatterplot
data_house %>%
  ggplot() +
  aes(x = sqm_living, y = price_HUF) +
  geom_point()
```


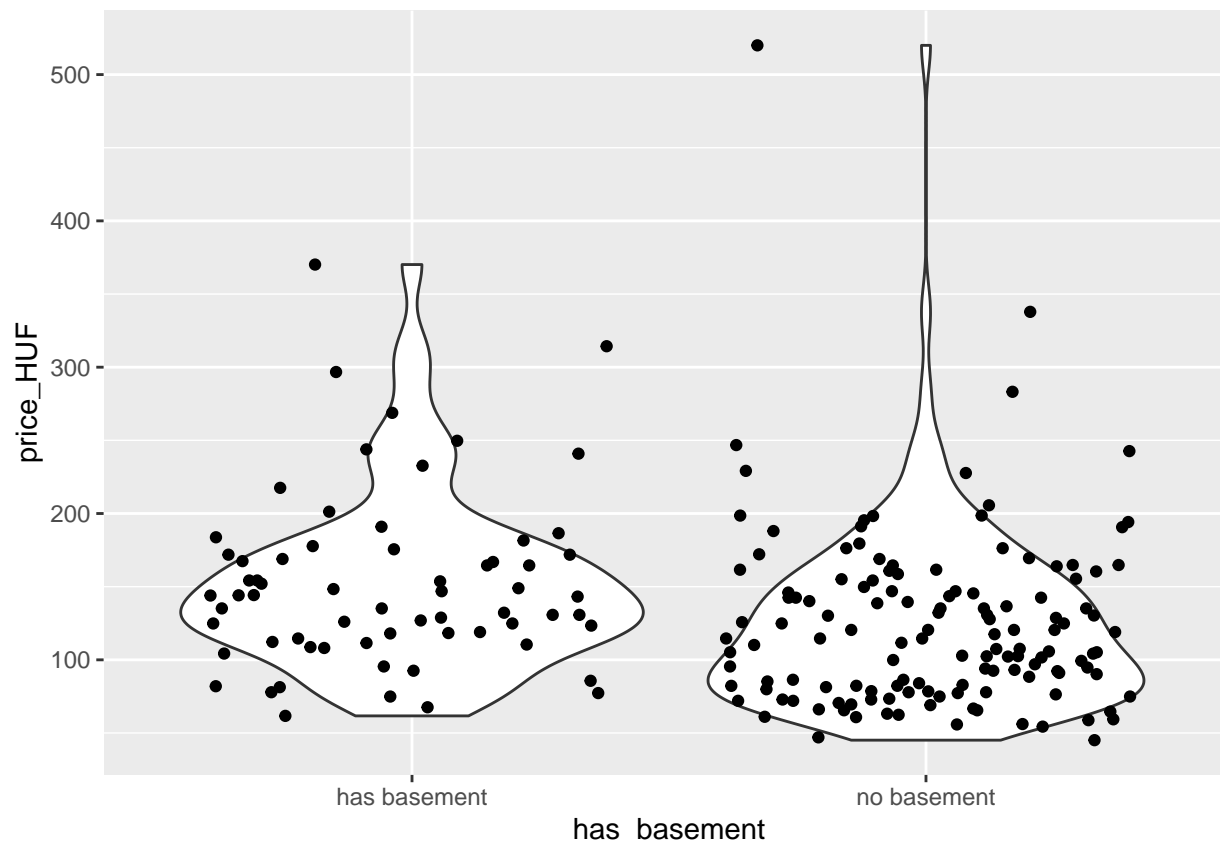
```
data_house %>%  
  ggplot() +  
  aes(x = grade, y = price_HUF) +  
  geom_point()
```



```
# leiro statisztika
table(data_house$has_basement)
```

```
##
## has basement  no basement
##           65           135
```

```
# violin plot
data_house %>%
  ggplot() +
  aes(x = has_basement, y = price_HUF) +
  geom_violin() +
  geom_jitter()
```


Tobbszoros regresszio

A regressziós modell felepítése (fitting a regression model)

A többszoros regressziós modellt ugyan úgy epeitjük mint az egyszeru regressziós modellt, csak csak több prediktort is betehetünk a modellbe. Ezeket a prediktorváltozókat + jellen választjuk el egymástól a regressziós formulában.

Alább **price_HUF** a bejósolt változó, és a **sqm_living** és a **grade** a prediktorok.

```
mod_house1 = lm(price_HUF ~ sqm_living + grade, data = data_house)
```

A regressziós egyenletet a modell objektumon keresztül érhetjük el:

```
mod_house1
```

```
##
## Call:
## lm(formula = price_HUF ~ sqm_living + grade, data = data_house)
##
## Coefficients:
## (Intercept)    sqm_living        grade
##      -51.2305         0.3768         16.8485
```

A többszoros regressziós modellek vizualizációja nem olyan egyértelmű mint az egyszeru regressziós modelleke.

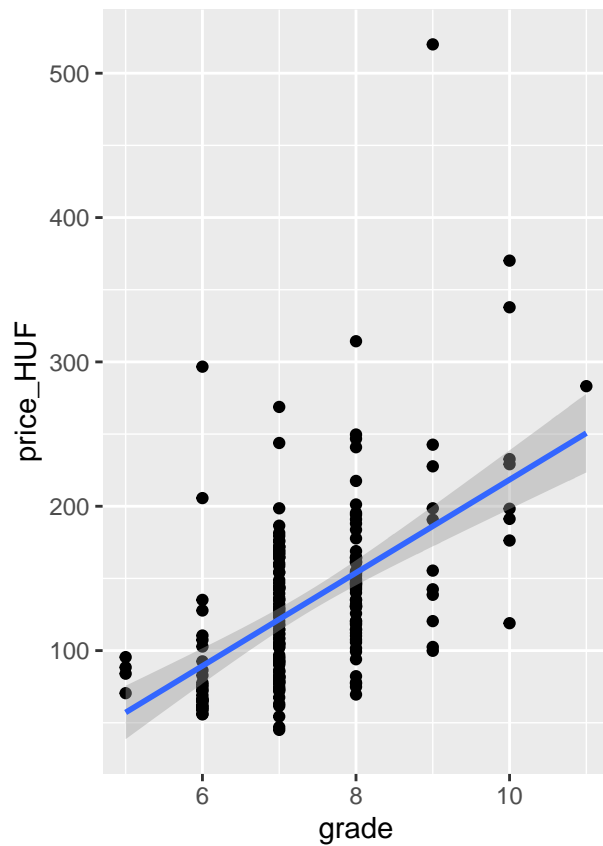
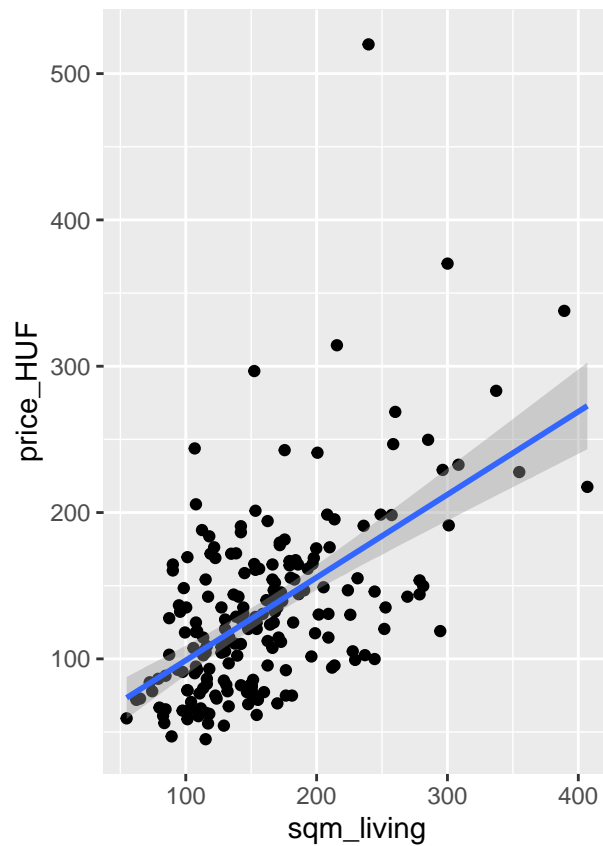
Az egyik megoldás hogy a páronkénti összefüggéseket vizualizáljuk egyenként, de ez nem ragadja meg a modell többváltozós jelleget.

```
# scatterplot
plot1 = data_house %>%
  ggplot() +
  aes(x = sqm_living, y = price_HUF) +
  geom_point()+
  geom_smooth(method = "lm")

plot2 = data_house %>%
  ggplot() +
  aes(x = grade, y = price_HUF) +
  geom_point()+
  geom_smooth(method = "lm")

grid.arrange(plot1, plot2, nrow = 1)

## `geom_smooth()` using formula 'y ~ x'
## `geom_smooth()` using formula 'y ~ x'
```


Egy alternativa hogy egy haromdimenzios abran abrazoljuk a regresszios sikot. Bar ez szepen nez ki, de nem tul hasznos, es ez is csak ket prediktorvaltozoig mukodik, harom es tobb prediktor eseten mar egy tobbdimenzios terben kepzelhető csak el a regresszios felulet, ezert a vizualizacióra általában megis az paronkenti scatterplot-ot szoktuk használni.

```
# plot the regression plane (3D scatterplot with regression plane)
scatter3d(price_HUF ~ sqm_living + grade, data = data_house)
```

Becsles (prediction)

Ugyan úgy ahogy az egyszerű regresszionál, itt is kerhetjük a prediktorok bizonyos új értékeire a kimeneti változó értékeinek megbecslesét a `predict()` függvény segítségével.

Fontos, hogy a prediktorok értékeit egy `data.frame` vagy `tibble` formátumban kell megadnunk, és a prediktor-változók változóneveinek meg kell egyeznie a regressziós modellben használt változónevekkel.

```
sqm_living = c(60, 60, 100, 100)
grade = c(6, 9, 6, 9)
newdata_to_predict = as.data.frame(cbind(sqm_living, grade))
predicted_price_HUF = predict(mod_house1, newdata = newdata_to_predict)

cbind(newdata_to_predict, predicted_price_HUF)
```

```
##   sqm_living grade predicted_price_HUF
## 1         60     6          72.47102
## 2         60     9          123.01660
## 3        100     6           87.54459
## 4        100     9          138.09017
```

Hogyan közöljük az eredményeinket egy kutatási jelentésben

Egy kutatási jelentésben (pl. cikk, muhelymunka, ZH) a következó információkat kell leírni a regressziós modellről:

Eloszor is le kell írni a regressziós **modell tulajdonságait** (általában a “Modszerek” részben):

“Egy lineáris regressziós modellt illesztettem, melyben a lakás arát (millió HUF-ban) a lakás lakóreszenek területével (m^2 -ben) és a lakás King County lakás-minosites értékevel becsultem meg.”

“I built a linear regression model in which I predicted housing price (in million HUF) with the size of the living area (in m^2) and King County housing grade as predictors.”

Ezután a **teljes modell bejósolási hatékonyságát** kell jellemezni. Ezt a modellhez tartozó adjusted R^2 érték (modosított R^2), és a modell-t a null-moddellel összehasonlító anova F-tesztjének statisztikáinak megadásával szoktuk tenni (F-érték, df, p-érték). Mindezen információt a `summary()` funkcióval tudjuk lekerdeezni. A modell illesztékeset az AIC (Akaike information criterion) értékkel is szoktuk jellemezni, amit az `AIC()` funkció ad meg.

Az APA publikációs kézikönyv alapján minden számot két tizedesjegy pontossággal kell megadni, kivéve a p értéket, amit három tizedesjegy pontossággal.

```
sm = summary(mod_house1)
sm

##
## Call:
## lm(formula = price_HUF ~ sqm_living + grade, data = data_house)
##
## Residuals:
##      Min       1Q   Median       3Q      Max
## -109.26  -29.55   -6.79   19.65  329.24
##
## Coefficients:
##              Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
## (Intercept)  -51.2305    27.9831  -1.831  0.068646 .
## sqm_living     0.3768     0.0783   4.813  2.96e-06 ***
## grade         16.8485     4.7158   3.573  0.000444 ***
```

```
## ---
## Signif. codes:  0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
##
## Residual standard error: 49.96 on 197 degrees of freedom
## Multiple R-squared:  0.358, Adjusted R-squared:  0.3515
## F-statistic: 54.94 on 2 and 197 DF, p-value: < 2.2e-16
```

```
AIC(mod_house1)
```

```
## [1] 2137.057
```

Vagyis az “Eredmenyek” részben így írunk a fenti pelda eredményeiről:

“A többszörös regressziós modell mely tartalmazta a lakóterület és a lakás minősítés prediktorokat hatékonyabban tudta bejósolni a lakás árát mint a null modell. A modell a lakásár varianciájának 0.35%-át magyarázta ($F(2, 197) = 54.94$, $p < 0.001$, Adj. $R^2 = 0.35$, $AIC = 2137.06$)”

Ezen felül meg kell adnunk a **regressziós egyenletre és az egyes prediktorok becsléshez való hozzájárulására vontkozó adatokat**. Ezt általában egy összefoglaló táblázatban szoktuk megadni, melyben a következő adatok szerepelnek prediktoronként:

- regressziós együttható (regression coefficients, estimates) - `summary()`
- az együtthatókhoz tartozó konfidencia intervallum (coefficient confidence intervals) - `confint()`
- standard beta értékek (standardized beta values) - `lm.beta()` az `lm.beta` package-ben
- a t-teszthez tartozó p-érték (p-values of the t-test) - `summary()`

```
confint(mod_house1)
```

```
##                2.5 %      97.5 %
## (Intercept) -106.415417  3.9543979
## sqm_living   0.222427  0.5312516
## grade        7.548542 26.1485134
```

```
lm.beta(mod_house1)
```

```
##
## Call:
## lm(formula = price_HUF ~ sqm_living + grade, data = data_house)
##
## Standardized Coefficients::
## (Intercept)  sqm_living      grade
##  0.0000000    0.3740724    0.2776905
```

A vegso táblázat valahogy így néz majd ki (ennek az elkészítéséhez a fenti `coef_table()` saját funkciót használtam. Nem fontos ezt használni, manualisan is ki lehet irogatni az eredményeket a különbozo táblázatokból.):

```
##                b 95%CI lb 95%CI ub Std.Beta p-value
## (Intercept) -51.23 -106.42   3.95      0    .069
## sqm_living   0.38   0.22   0.53   0.37  <.001
## grade       16.85   7.55  26.15   0.28  <.001
```

regressziós együttható értelmezése

A regressziós együtthatót úgy lehet értelmezni, hogy a prediktor értékenek egy ponttal való növekedése esetén a kimeneti változó értéke ennyivel változik. Pl. ha a `sqm_living`-hez tartozó regressziós együttható 0.38, az azt jelenti hogy minden egyes újabb négyzetmeter területnövekedés 0.38 millió forint aránytalozással jár.

az intercept-hez tartozó regressziós együttható értelmezése

Az intercept együtthatója azt mutatja meg, hogy mi lenne a bejosolt (függő) változó becslés értéke, ha minden prediktor 0 értéket vesz fel. Ez nem mindig egy realisztikus becslés, hiszen attól függően, hogy milyen prediktorokat használunk, lehet, hogy egy adott prediktoron a 0 érték nem értelmes. Ettől függetlenül az intercept matematikai értelmezése mindig ugyan ez marad. Az intercept egyfajta állandó érték, ami független a prediktorok értékeitől.

standard beta értelmezése

A regressziós együttható előnye, hogy a kimeneti változó mértekegységében van, és nagyon egyszerű értelmezni. Ezért ez egy “nyers” hatásmeret mutató. Viszont a hátránya, hogy az értéke a hozzá tartozó prediktor változó skáláján mozog. Ez azt jelenti, hogy az egyes együttható értékek nem könnyen összehasonlíthatók, mert a prediktorok más skálán mozognak. Pl. az `sqm_living` együtthatója alacsonyabb, mint az `grade` együtthatója, de ez önmagában nem mond arról semmit, hogy melyik prediktornak van nagyobb szerepe a kimeneti változó bejósolásában, mert a `sqm_living` skálája sokkal kiterjedtebb (50-400 m²) mint a `grade` skálája (5-11).

Ahhoz, hogy össze tudjuk hasonlítani az egyes prediktorok becsléséhez hozzáadott értéket, a két együtthatót ugyanarra a skálára kell helyezni, amit standardizálással érhetünk el (ennek egyik módja, hogy a prediktor változókat Z-transzformáljuk, és ezeket a Z-transzformált értékeket tesszük a modellbe mint prediktorokat). A standard Beta egy ilyen standardizált mutató. Ez már direkt módon összehasonlítható a prediktorok között. Ebből már látszik, hogy a `sqm_living` hozzáadott értéke a `price_HUF` bejósolásához nagyobb, mint a `grade` hozzáadott értéke.

Amikor több prediktor van, ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy ha egyenként megvizsgáljuk a prediktorok korrelációját a kimeneti változóval, akkor ugyanilyen összefüggést kapnánk. Ez az együttható és a `std.Beta` érték a prediktor egész modellben betöltött szerepét jelöli, a többi prediktor bejósoló erejének lezámításával. Vagyis elképzélhető, hogy egy prediktor önmagában jobban korrelál a kimeneti változóval, mint bármelyik másik prediktor, viszont a modellben kisebb szerepet játszik, mert a többi prediktor ugyanazt a részt magyarázza a kimeneti változó varianciájának, mint ez a prediktor.

Gyakorlás

1. Építs egy többszörös lineáris regresszió modellt az `lm()` függvénnyel, amiben az **price** a kimeneti változót becsüljük meg. Használhatod a **data_house** adatbázisban szereplő bármelyik változót felhasználhatod a modellben, ami szerinted realisan hozzájárulhat a lakás árának meghatározásához.
 2. Határozd meg, hogy szignifikánsan jobb-e a modelled mint a null modell (a teljes modell F-tesztéhez tartozó p-érték alapján)?
 3. Mekkora a teljes modell által bejósolt varianciaarány (adj.R^2)?
 4. Melyik az a prediktor, mely a legnagyobb hozzáadott értékkel bír a becslésben?
-